

LIETUVOS TAUTINIO OLIMPINIO KOMITETO KODEKSAS DĖL MANIPULIAVIMO SPORTO VARŽYBOMIS PREVENCIJOS

Preambulė

Pripažindamos pavojų, kurį manipuliavimas sporto varžybomis kelia garbingam sportui, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas iš naujo patvirtina savo įsipareigojimą saugoti garbingą sportą, įskaitant sąžiningų sportininkų ir varžybų apsaugą, kaip apibrėžta „Olimpinėje darbotvarkėje 2020“;

Dėl sudėtingo šios grėsmės pobūdžio, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas pripažįsta, kad pats vienas šios problemos įveikti negali, todėl itin svarbu užtikrinti bendradarbiavimą su viešosiomis institucijomis, ypač su teisės saugos ir sporto lažybų institucijomis;

Lietuvos tautinis olimpinis komitetas pareiškia apie savo įsipareigojimą remti sąžiningą sportą ir kovoti su manipuliavimu sporto varžybomis, laikantis standartų, apibrėžtų Olimpino judėjimo kodekse dėl manipuliavimo sporto varžybomis prevencijos ir šiame kodekse, ir reikalaujant, kad jų nariai elgtųsi taip pat.

LTOK funkcijos ir atsakomybė:

a. užtikrinti, kad visos organizacijos narės įgyvendintų šias taisykles, laikydamosi Olimpino judėjimo kodekso dėl manipuliavimo sporto varžybomis prevencijos (OJ kodekso dėl MSVP);

b. reikalauti, kad visos jam priklausančios nacionalinės federacijos priimtų taisykles, numatančias, kad kiekvienas nacionalinės federacijos ar vienos iš organizacijų narių įgaliotas ar siunčiamas varžybų ar kitos veiklos dalyvis sutiktų laikytis taisyklių pagal OJ kodekso dėl MSVP nuostatas, tai iškeliant kaip dalyvavimo sąlygą;

c. narystės ar pripažinimo siekiančiai organizacijai kelti sąlygą, kad jos politika ir taisyklės atitiktų aukščiau minėtą kodeksą;

d. reikalauti, kad nariai praneštų apie bet kokią atvejį, susijusį su manipuliavimo sporto varžybomis prevencijos taisyklių pažeidimu, arba apie įtarimus dėl tokio pažeidimo, ir kad nariai bendradarbiautų su tyrimus atliekančiomis institucijomis, turinčiomis įgaliojimus juos atlikti;

e. imtis griežtų veiksmų dėl visų potencialių manipuliavimo sporto varžybomis taisyklių pažeidimų pagal Lietuvos tautinio olimpino komiteto jurisdikciją;

f. bendradarbiauti su atitinkamomis nacionalinėmis organizacijomis ir agentūromis, ypač su teisės saugos institucijomis;

g. skatinti edukacines priemones apie sąžiningumą, taip pat reikalauti, kad nacionalinės federacijos rengtų sąžiningumo mokymus, suderintus su atitinkamų tarptautinių federacijų švietimo programa;

h. kelti sąlygą, kad Olimpinese žaidynėse dalyvauti norintys į ilgąjį sąrašą įtraukti sportininkai išklaustytų TOK, NOK, tarptautinės ar nacionalinės federacijos organizuojamą švietimo programą;

i. diskvalifikavimo laikotarpiui sulaikyti dalyvio, pažeidusio manipuliavimo sporto varžybomis prevencijos taisykles ar susijusius įstatymus, dalį ar visą finansavimą;

j. sulaikyti dalį ar visą finansavimą savo nariui ar pripažintai nacionalinei federacijai, nesilaikančiai OJ kodekso dėl MSVP.

Taikymo sritis

a. Šis kodeksas taikomas:

- Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui;
- dalyviams;
- visiems kitiems Lietuvos tautinio olimpino komiteto pavaldiems asmenims ir nacionalinėms federacijoms.

Įsipareigojimai

a. Susipažinti su šiuo kodeksu yra kiekvieno dalyvio bei asmens (ir arba) institucijos, kuriems taikomas šis kodeksas, asmeninė atsakomybė; tai apima, bet neapsiriboja, pareigą išsiaiškinti, koks elgesys laikomas šio kodekso pažeidimu, bei pareigą laikytis kodekso reikalavimų.

b. Dalyviai taip pat turi žinoti, kad šiame kodekse draudžiamas elgesys gali būti laikomas ir nusikalstama veika ir (arba) kitų galiojančių teisės ir norminių aktų pažeidimais (įskaitant tarptautinių ir

nacionalinių federacijų nuostatas, daugelį sporto šakų apimančių žaidynių nuostatas). Dalyviai privalo visada laikytis galiojančių teisės ir norminių aktų. Baudžiamasis kodeksas papildytas 182-1 straipsniu, nustatant, kad tas, kas neteisėtai paveikė sąžiningą profesionalių sporto varžybų eigą arba rezultatą, baudžiamas viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki ketverių metų. Asmuo, kuris padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką, atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės, jeigu jis iki jo pripažinimo įtariamuoju savanoriškai apie tai pranešė teisėsaugos institucijai ir aktyviai bendradarbiavo išaiškinant šią nusikalstamą veiką. Už šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką atsako ir juridinis asmuo.

c. Kiekviena nacionalinė federacija privalo:

- laikytis šio kodekso ir įgyvendinti taisykles vadovaudamasi OJ kodekso dėl MSVP’;*
- bendradarbiauti su Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu ir padėti jam vykdyti šiame kodekse numatytus įsipareigojimus;*
 - pranešti Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui apie bet kokią atvejį, susijusį su manipuliavimo sporto varžybomis taisyklių pažeidimu, ir bendradarbiauti su tyrimus atliekančiomis institucijomis;*
 - kelti sąlygą, kad visi dalyvauti norintys sportininkai sutiktų laikytis OJ kodekse dėl MSVP numatytų taisyklių,*
 - Narystės siekiantiems kelti sąlygą, kad jų narių ar klubų politika, taisyklės ir programos atitiktų OJ kodeksą dėl MSVP;*
 - imtis tinkamų veiksmų, atgrasančių nuo OJ kodekso dėl MSVP pažeidimų;*
 - pripažinti ir gerbti savo tarptautinės federacijos, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto, teismo ar kitos organizacijos sprendimą dėl taisyklės pažeidimo, nereikalaujant teismo nagrinėjimo, jei išvada atitinka OJ kodeksą dėl MSVP ir ji priimta atitinkamos institucijos kompetencijos ribose;*
 - nedelsiant pranešti Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui apie bet kurio jam priklausančio dalyvio atžvilgiu priimtą išvadą dėl taisyklės pažeidimo ir apie dalyviui pritaikytą bausmę;*
 - derinant su Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui, skatinti švietimą apie sąžiningumą.*

1 straipsnis. Apibrėžimai

1.1 „Nauda“ yra tiesioginis arba netiesioginis pinigų arba jų atitiktens, pavyzdžiui, kyšių, pajamų, dovanų ir kitokios gerovės, įskaitant, bet neapsiribojant, laimėjimus ir (arba) galimus laimėjimus iš lažybų, gavimas arba davimas (neapsiribojant tuo, kas išvardinta); pirmiau išdėstyti dalykai neapima oficialių piniginių prizų, mokesčio už dalyvavimą arba mokėjimų pagal rėmimo ar kitas sutartis.

1.2 „Varžybos“ yra bet kokios sporto varžybos, turnyras, rungtynės ar renginys, rengiamas pagal sporto šakos federacijos taisykles arba, tam tikrais atvejais, pagal bet kurios kitos kompetentingos sporto organizacijos taisykles;

1.3 „Vidinė informacija“ yra su bet kokiomis varžybomis susijusi informacija, kurią asmuo gauna dėl savo užimamų pareigų kaip atstovaujamos sporto šakos arba varžybų specialistas, neskaitant bet kokios jau paskelbtos arba visiems žinomos informacijos, lengvai prieinamos suinteresuotiems visuomenės nariams arba atskleidžiamos remiantis susijusių varžybų taisyklėmis ir teisės aktais;

1.4 „Dalyvis“ yra bet koks fizinis ar juridinis asmuo, priklausantis vienai iš šių kategorijų:

- a. „sportininkas“ yra bet kuris sporto varžybose dalyvaujantis asmuo arba asmenų grupė;
- b. „sportininko pagalbinis personalas“ yra bet kuris treneris, instruktorius, vadovas, agentas, komandos personalo narys, oficialus komandos asmuo ir medikas arba paramedikas, dirbantis su sportininkais, dalyvaujančiais sporto varžybose arba joms besirengiančiais, ir visi kiti su sportininkais dirbantys asmenys;
- c. „oficialus asmuo“ yra bet koks asmuo, kuris yra subjektų, rengiančių ir (arba) propaguojančių sporto varžybas, savininkas, akcininkas, vadovas arba personalo narys, taip pat teisėjas, komisijos narys ir bet kuris kitas akredituotas asmuo. Šis terminas taip pat apima visus Lietuvos tautinio olimpinio komiteto arba, kai tinkama, kitų kompetentingų sporto organizacijų arba klubų, pripažįstančių varžybas, vadovus ir darbuotojus.

1.5 „Sporto lažybos“, tiesiog „lažybos“ arba „lažinimasis“ yra bet kokios piniginės sumos statymas, tikintis laimėti piniginės vertės prizą priklausomai nuo būsimo neapibrėžto įvykio, susijusio su sporto varžybomis.

2 straipsnis. Pažeidimai

Visi šiame straipsnyje vardijami veiksmai laikomi šio kodekso pažeidimais:

2.1 Lažybos

Lažybos, susijusios su

- a. varžybomis, kuriose dalyvis tiesiogiai dalyvauja ir kurių organizavimas yra Lietuvos tautinio olimpinio komiteto jurisdikcija;
- b. Olimpinėmis žaidynėmis kuriose jis (ji) dalyvauja.

2.2 Manipulavimas sporto varžybomis

Tai netinkamas tyčinis susitarimas, veikimas arba neveikimas, kuriuo bandoma pakeisti sporto varžybų rezultatai ar eigą siekiant visiškai arba iš dalies pašalinti šių sporto varžybų nenuspėjamumą ir taip sau ar kitiems gauti nepelnytos naudos.

2.3 Korumpuotas elgesys

Tai toks elgesys, kai teikiama, prašoma, gaunama, siekiama ar priimama nauda, susijusi su manipulavimu sporto varžybomis ar bet kokia kitokia korupcijos forma.

2.4 Netinkamas vidinės informacijos naudojimas

2.4.1. Tai toks elgesys, kai dalyvis pats ar per kitą asmenį ir (arba) subjektą naudoja turimą vidinę informaciją lažinimosi, bet kokio pobūdžio manipulavimo sporto varžybomis ar bet kokiais kitokiais korumpuoto elgesio tikslais.

2.4.2. Toks elgesys, kai turima vidinė informacija atskleidžiama bet kuriam asmeniui ir (arba) subjektui tiek už tai gaunant, tiek negaunant naudos, kai dalyvis žinojo arba turėjo žinoti, kad atskleista ji gali būti panaudota lažinimosi, bet kokio pobūdžio manipulavimo sporto varžybomis ar bet kokiais kitokiais korumpuoto elgesio tikslais.

2.4.3 Toks elgesys, kai teikiama ir (arba) gaunama kokios nors naudos už tai, kad būtų atskleista vidinė informacija, nepriklausomai nuo to, ar vidinė informacija faktiškai buvo pateikta.

2.5 Nutylėjimas ir pranešimo mechanizmas

2.5.1 Toks elgesys, kai, atsiradus pirmai galimybei, kompetentingam Lietuvos tautinio olimpinio komiteto ar numatytam informacijos atskleidimo ir (arba) pranešimo mechanizmui ar institucijai nepateikiama išsami informacija apie bandymus užmegzti kontaktą su dalyviu arba apie gautus kvietimus pasielgti taip ar dalyvauti tokioje veikloje, dėl kurios galėtų būti pažeistas šis kodeksas.

2.5.2 Toks elgesys, kai, atsiradus pirmai galimybei, kompetentingam Lietuvos tautinio olimpinio komiteto ar numatytam informacijos atskleidimo ir (arba) pranešimo mechanizmui ar institucijai nepateikiama išsami informacija apie incidentą, faktą ar atvejį, apie kurį dalyvis sužinojo (arba pagrįstai turėjo žinoti), įskaitant bandymus užmegzti kontaktą su kitu dalyviu arba apie jo gautus kvietimus pasielgti taip, kad toks elgesys galėtų pažeisti šį kodeksą.

2.5.3 Pranešimai pateikiami Lietuvos tautinį olimpinį komitetą atstovaujančiai advokatų profesiniai bendrijai „IUSTUM“, info@iustum.lt

2.6 Vengimas bendradarbiauti

2.6.1 Tai toks elgesys, kai vengiama bendradarbiauti su Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu, atliekančia tyrimą dėl galimo šio kodekso pažeidimo, įskaitant, bet neapsiribojant, vengimą tiksliai, išsamiai ir nepagrįstai nevilkinant teikti bet kokią informaciją ir (arba) dokumentus ir (arba) prieigą ar pagalbą, kurių atlikdamas tokį tyrimą paprašė Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu ar jo paskirta institucija.

2.6.2 Toks elgesys, kai trukdomas arba vilkinamas bet koks tyrimas, kurį Lietuvos tautinis olimpinis komitetas atlieka dėl galimo šio kodekso pažeidimo, įskaitant, bet neapsiribojant, dokumentų ar kitos informacijos, kuri gali būti aktuali tyrimui, slėpimą, klastojimą arba sunaikinimą.

2.7 Straipsnių 2.1–2.6 taikymas

2.7.1 Siekiant nustatyti, ar įvyko pažeidimas, nėra svarbi ši informacija:

- a. faktas, ar dalyvis dalyvavo, ar nedalyvavo su pažeidimu susijusiose varžybose;
- b. varžybų, dėl kurių buvo lažintasi arba ketinta lažintis, baigtis;
- c. ar bet kokia nauda ar kitoks atlygis buvo iš tikrųjų duotas arba gautas;
- d. lažybų pobūdis arba baigtis;
- e. ar svarstomi veiksmai arba jų neatlikimas turėjo (arba galėjo turėti) įtakos dalyvio pastangoms ar rezultatui su pažeidimu susijusiose varžybose;
- f. ar svarstomi veiksmai arba jų neatlikimas turėjo (arba galėjo turėti) įtakos su pažeidimu susijusių varžybų rezultatui;
- g. ar manipuliacijomis įtariamų varžybų metu buvo pažeista kokia nors techninė atitinkamos tarptautinės ar nacionalinės sporto federacijos taisyklė;
- h. ar varžybas stebėjo kompetentingas nacionalinio arba tarptautinio lygmens Lietuvos tautinio olimpinio komiteto atstovas.

2.7.2 Dalyvio suteikta bet kokio pobūdžio pagalba, kurstymas ar bandymas daryti tai, dėl ko galėjo būti pažeistas šis kodeksas, laikomi faktiškai padarytu pažeidimu, nepriklausomai nuo to, ar tokie veiksmai iš tiesų sukėlė pažeidimą ir (arba) ar šis pažeidimas buvo padarytas tyčia ar dėl aplaidumo.

3 straipsnis. Drausminė procedūra

3.1. Tyrimai

3.1.1 Dalyvis, įtariamasis pažeidęs šį kodeksą, turi būti informuotas apie įtariamus pažeidimus, gauti detalią informaciją apie įtariamus veiksmus ir (arba) neveikimą bei apie galimas sankcijas.

3.1.2 Pareikalavus Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui, pažeidimu įtariamasis dalyvis privalo pateikti visą informaciją, kurią Lietuvos tautinis olimpinis komitetas laiko reikalinga potencialiam pažeidimui tirti, įskaitant su įtariamu susijusius dokumentus (pvz., lažybų sąskaitų numerius ir informaciją, detalias telefono sąskaitas, banko, interneto paslaugų išrašus, kompiuterius, standžiuosius diskus ir kitus elektroninius informacijos saugojimo įrenginius) ir (arba) pareiškimą apie su įtariamu pažeidimu susijusius faktus ir aplinkybes.

3.2 Įtariamo asmens teisės

Visų procedūrų, susijusių su šio kodekso pažeidimais, metu būtina užtikrinti šias teises:

- 3.2.1 teisę gauti informaciją apie kaltinimus; ir
- 3.2.2 teisę į teisingą, laiku atliekamą ir nešališką šio kodekso taisyklių pažeidimo nagrinėjimą
- 3.2.3 teisę būti lydimum (-ai) ir (arba) atstovaujama (-ai).

3.3 Įrodinėjimo našta ir standartai

Pareiga įrodyti, kad buvo padarytas pažeidimas, tenka Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui. Visų pagal šį kodeksą nagrinėjamų bylų įrodinėjimo standartas yra užtikrinta tikimybių pusiausvyra ir daroma prielaida, kad, esant įrodymų persvarai, bus labiau tikėtina, jog šiame kodekse numatytas pažeidimas buvo padarytas. Ši nuostata netaikoma bylose turinčiose nusikaltimo požymių.

3.4 Konfidencialumas

Per visą šios procedūros trukmės laiką Lietuvos tautinis olimpinis komitetas turi griežtai laikytis konfidencialumo principo; informacija subjektams turėtų būti atskleidžiama tik tada, jeigu jiems būtina ją žinoti. Konfidencialumo principų taip pat turi griežtai laikytis bet kuris su procedūra susijęs asmuo, kol byla bus paviėšinta visuomenei.

3.5 Pranešėjo anonimiškumas

Pranešimus anonimiškai pateikti lengviau naudojantis TOK Sąžiningumo ir taisyklių laikymosi karštąją linija (angl. „IOC’s Integrity and Compliance Hotline“), kurios duomenys skelbiami www.olympic.org/integrityhotline. Tačiau taip pat rekomenduojama skatinti atskleisti asmeninę informaciją, kad po pranešimo pateikimo galima būtų tinkamai ja remtis tyrimo metu.

3.6 Apeliacija

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto sprendimai per vieną mėnesį nuo sprendimo gavimo gali būti apskūsti Tarptautinio sporto arbitražo teismui (angl. *CAS, Court Of Arbitration For Sport*, pranc. *Tribunal Arbitral du Sport*).

4 straipsnis. Laikinosios priemonės

4.1 Kai kyla konkretus pavojus pakenkti sporto šakos reputacijai, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas gali pritaikyti dalyviui laikinąsias priemones, įskaitant laikinąjį suspendavimą, bet tuo pat metu privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi šio kodekso 3.1–3.4 straipsnių.

4.2 Kai taikoma laikinoji priemonė, į tai turėtų būti atsižvelgiama, prieš nustatant galutines taikytinas sankcijas.

5 straipsnis. Sankcijos

5.1 Nustačius, kad buvo padarytas pažeidimas, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas pritaiko dalyviui atitinkamą sankciją: nuo minimalios bausmės, tai yra įspėjimo, iki maksimalios – diskvalifikavimo visam laikui.

5.2 Spręsdamas, kurios sankcijos tinkamiausios, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas privalo atsižvelgti į visas sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes ir rašytiniame sprendime išsamiai pagrįsti šių aplinkybių poveikį galutinei priimtai sankcijai.

5.3 Reikšminga dalyvio pagalba, dėl kurios tampa žinoma ar atskleidžiamas kito dalyvio padarytas pažeidimas, gali sušvelninti bet kokią sankciją, taikomą remiantis šiuo kodeksu.

6 straipsnis. Tarpusavio pripažinimas

6.1 Nepažeidžiant teisės teikti apeliaciją, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas privalo pripažinti ir gerbti visus bet kurios kitos sporto organizacijos priimtus su šiuo kodeksu suderinamus sprendimus.

6.2 Lietuvos tautinis olimpinis komitetas privalo pripažinti ir gerbti bet kurios kitos sporto institucijos ar kompetentingos jurisdikcijos teismo, pagal šį kodeksą nepatenkančių į sporto organizacijos apibrėžimą, priimtus sprendimus.

7 straipsnis. Įgyvendinimas

7.1 Remiantis Olimpinės chartijos 1.4 taisykle, visos Olimpinės chartijos saistomos sporto organizacijos sutinka laikytis šio kodekso nuostatų. Lietuvos tautinis olimpinis komitetas saistomas Olimpinės chartijos ir todėl įsipareigoja laikytis šio kodekso.

7.2 Lietuvos tautinis olimpinis komitetas įsipareigoja įgyvendinti šį kodeksą pagal savo jurisdikciją, įskaitant edukacines priemones.